

V. Fekete Sándor és Karnok Csaba árvízi riportja

Tarpánál nem bírta a Tisza gátja

Úton a szentesi műszaki dandár. Az árvíz sújtotta területre igyekeznek.

Szabolcs megyéhez közelve tegnap több olyan járművel is találkozunk, amelyek az árvíz sújtotta községe igyekeztek. Békés megyében kisebb javításra szorult a szentesi műszaki dandár úszó-járműve, amelynek úti célja Záhony volt. Kiszállító autók, segélyszállítmány feliratúak kerültek egymást az úton.

Gulács, Tarpa, Tivadar, a három település nevét bizonyára megtanulják az ország minden szegletében, ugyanis leginkább ezek kerültek a folyóval vívott harc középpontjába tegnap. A tivadari Tisza-hídon teherrel megpakolt járművekkel biztosították a súlypont stabilitását. A másik két település között átszakadt a gát. A helyszínrre hosszas rimánkodásra engedték be a saját képviselőit a rendőrök. Gulács határától a Tisza már egy-ségtben húzódtott a keskeny úttal. Gépkocsinkat mintegy száz méterre állítottuk le a gát-szakadás szélétől. Öt perc múlva ez a távolság már csak ötven méter volt. Mellettünk rendőrségi és mentőautók, fél kilométerre pedig egy helikopter lebegett a hatalmas víztükör fölött. Egy autós nekivágott Tarpáról az útnak, kocsiját elsodorta az ár. Úgy tűnt a távolból, hogy valakit sikerült a helikopterrel kimenteni, a kötél végén mintha ember himbálózott volna.

Gulácson már délben megkezdtek a kitelepítést, tudtuk meg *Tóth Józseftől*, aki anyósának jött segíteni a szomszéd településről.

– Mostanra már elcsendesedett a község, a nagyobb jószágokat is elszállították. A buszokra csak a legszükségesebbeket vihették magukkal az emberek. Természetes, hogy mindenki fél, kétségbeesett. Megnyugtató ugyan itt látni a rendőrséget, úgy tudom, Szegedről is jöttek. A katonaság is biztosítja a rendet, ennek ellenére a falusi ember olyan, hogy a végsőig ragaszkodik a magáéhoz. Nem lesz könnyű az idősebbeket rábeszélni, hogy ne a saját házukban aludjanak.

A Magyar Speciális Mentők Egyesületének egy-ségei hétfő éjszaka kezdtek meg, s tegnap kora délután fejezték be az árvíz sújtotta ukrán területeken a bajba jutottak kimenekítését.

Az Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság összevont alakulataként a fővárosi tűzoltóság és a központi mentők szakembereivel együtt dolgozó magyar speciális mentők az ukrán területeken hétfő éjszaka és

Speciális mentők

kedd délelőtt helikopterek segítségével tizenegy személyt emeltek le fákról és épületek tetejéről. Az egyesület elnöke, *Pavelcze László* lapunknak elmondta: a rendőrség és a mentőszolgálat helikoptereivel közösen végzik a mentést. Tegnap ukrán mentőkön is segíteniük kellett, kora délutánra

viszont a határon túli munkát befejezték.

A hétfő éjszaka óta katasztrófa helyszíneken dolgozó tizennyolc speciális mentő három helikopterrel, vízből mentéshez szükséges eszközparkkal, négy gépjárművel és három mentőhajóval dolgozik. Az egyesület további tizenöt tagja készenlétben várja a riasztást, ők órákon belül bevetethetők.

M. Sz. J.

A Tóth József által elmondottakat pillanatokon belül igazolta az élet. A polgármesteri hivatal előtt 50-60 ember ácsorgott. Az asszonyok már fent voltak a buszon, a férfiak odalent várakoztak és egy idős embert, bizonyos Jani bácsit akartak minden áron rávenni arra, hogy szálljon fel a járműre.

– Sehova nem megyek, inkább itt döglök meg a portámon – kiabálta elkeseredetten az idős ember. Kapaszkodott az idős ember. Kapaszkodott a kerítésbe, igyekezett magáról

lefejezni a buszra tessékélő karokat. Egy mikrobusz járta eközben a veszélybe került település utcáit, a ráerősített hangszóró harsogta: – Figyelem emberek, megérkeztek a teherautók, aki a sertsését el akarja szállítani, az jelentkezzen a főtéren.

A várakozók egy része legyintett erre, más része viszont jelentkezett annál az embernél, aki a jószágokat írta össze. Megtermett cigányember kérte, hogy az ő anyakocáját mindeképpen szállítsák el. Meg-

jelölte? – kérdezte tőle a felíró ember. Jött a válasz, nem, de ezer közül is megismerném, mert a jobb hátsó lábán van egy nagy seb. A szürkületben bottal és egyetlen szatyorral kezében tipegett a busz felé egy idős asszony. A 80 éves *Horváth Istvánné* elmondta, nagyon sajnálja, hogy elviszik otthonából, hiszen ott élte le eddigi életét. A legjobban azonban nem a folyótól félt, mint említette, hanem attól, hogy amikor visszátér, ad-digra kifosztják a lakását.

A Tisza mossa az utat Gulács és Tarpa között

A rendőrök irányították az emberek és a járművek mozgását, de a katonák is segítettek mindenkinek, és a polgárőrök is. A lakosság, főként a férfiak, gumicsizmába bújva várták sorsuk alakulását.

Gulácson a kitelepítést *Hel-meczy László*, a megyei védelmi bizottság elnöke irányította.

– Hány település került veszélybe Szabolcs-Szatmárban? A mai napon, kedden, nyolc helységi kitelepítést rendeltük el. A Tisza ezen a szakaszon összesen 6950 személyt veszélyeztet közvetlenül.

– Nem mindenki akarja elhagyni lakóhelyét. Velük mi lesz?

– Ez nem akarás kérdése, amit elrendeltünk, azt végre kell hajtani. Itt vannak a buszok, a járművek, fel kell szállniuk, mert itt, ahol most beszállgatunk, reggelre már bizonyára víz lesz.

– Tudják az emberek, hogy melyik településre viszik őket?

– Természetesen, minden településnek megvan erre a terve és a befogadó helyeknek is. A szervezethez idáig tökéletesnek mondható, a végrehajtás sikere pedig azon múlik, hogy az emberek nyolc faluban elhiggyék, hogy tényleg veszélyhelyzet alakult ki.

Gulács polgármesterét hol itt, hol ott látták az emberek felbukkanni. Szervezett, agított, könyörgőre fogta a dolgot, kit hogyan bírt rávenni a távozásra. A polgármesteri hivatalban eligazítást tartottak, hogy megbeszéljék a következő órák teendőit. Kit hova viszünk, mi lesz a jószágaival, mit vigyen magával. Megnyugtatta az embereket, hogy vigyáznak az értekeikre, azért van itt a katonaság és a rendőrség. A háta közepére kívánta az újságírókat. Egy mondatot sikerült kiszedni belőle, amikor a hivatal előtt kettesben maradtunk.

– Egyszerűen nem akarják megérteni az emberek, hogy a falunkat most tényleg előnti a víz – sírta el magát *Siket Sándor* polgármester.

jegyzet

Özönvíz

Kevesen gondolták, hogy még ebben a választási ciklusban, a harmadik évezred első esztendejében az elmúlt század legnagyobb, tavaly levonult áradásához hasonlatos özönvíz feszíti majd a magyar gátakat. Úgy tűnik azonban, az ókori Egyiptomban bölcsebbek voltak a Nílus áradásait percre pontosan megjósoló papok, mint a mai, magyar hivatalnokok, akik úgy vélték: úgyse jön még egyszer ekkora víz. Aztán most mégis itt van, a nyakunkon. A Tisza fittyet hány arra, eddig mennyi természeti katasztrófa terhelte a kormány(ok) vállát, jön, megállíthatatlanul.

A magyar gátak számára mindenesetre feltartóztat-hatatlannak bizonyult a víztömeg. Pedig csak az Alsó-Tiszán – ahol tavaly a legjobban állták a vizet a töltések – egymilliárdot költöttek a védművek korszerűsítésére. Úgy látszik azonban, kevés pénz erősíti a gátakat, amelyeket a folyó felső szakaszán máris térdre kényszerített a víz. A beszéd pedig nem tartozik az árvízvédekezés legismertebb szakmai fogásai közé, és az ígervényekkel megtámogatott gátak között legfőljebb a szóvirágok zuhataga hömpölyög csendesen, a víz bizony átbukik rajtuk.

A magyar miniszterelnök tavaly állta a sarat, tegnap azonban befolyt volna a víz a csizmaszárába, ha Tarpa utcáit rója. Az átszakadt gátak közül kiszabadult vizet a sebtében elrendelt rendkívüli készségség sem állíthatta meg. És ha már ott volt megint, talán köszönetet mondhatott magában, hogy az ukrán kormány jóvoltából a kárpátaljai, főként magyar lakta települések újra „elvitték” az ár jó részét.

A Tisza nem várta meg az új választást. A gátak megerősítésének földadatát – melyet kormányok sora tolt maga előtt – nem lehet újra elodáztatni, egy ciklussal tovább. És az otthon nélkül maradók sorsáért is most kell majd felelősséget vállalni.

Kéri Barnabás

Tiszai Vízyűjtő Programrégió

Egyetemi csatlakozás

Munkatársunktól

A tavalyi ciánzennyezés kényszerítette rá a Tisza menti hét megyét arra, hogy programrégiót hozzanak létre a folyó védelmére is célzó monitoringrendszer kiépítése érdekében. Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közgyűlési elnökei éppen tegnap egy esztendőre fogadták el az együttműködésre vonatkozó Csongrád megyei javaslatot. A regionális önkormányzati társulás azóta nem csak szervezeti formáját

építette ki, de legfontosabb tennivalóit is megfogalmazta. Az évforduló napján pedig *Mészáros Rezső*, a szegedi, *Nagy János*, a debreceni egyetem rektora, valamint *Patkó Gyula*, a miskolci egyetem rektorhelyettese Szegeden, a megyeházán tanácskozott a Tisza és környezete védelmét célzó tudományos lehetőségek kiaknázásáról. A három egyetemi vezető, valamint *Orbán István*, a megyei közgyűlés alelnöke, a Tisza Vízyűjtő Programrégió Önkormányzati Társulás titkára tegnap aláírta az erről szóló megállapodást.

Közbeszerzés

A közpénzek törvénytelen felhasználása az utóbbi időben országszerte több alkalommal is felborzolta a kedélyeket, pedig azok csak a jéghegy csúcsát jelentik. Véltőben a nyilvánosságra került ügyeken túl is jelentős számban fordulnak elő hasonló, korrupciógyanús esetek. A közbeszerzési eljárások törvényi szabályozása ezt lenne hivatott kordában tartani, hiszen csupán tavaly 530 milliárd forint törvényes felhasználása forgott kockán.

Ezért a Közbeszerzések Tanácsa – tekintettel az öt esztendővel ezelőtti elfogadott, de tavaly módosított közbeszerzési törvénnyel kapcsolatos értelmezési, illetve alkalmazási problémákra is – önkormányzati tisztviselők részére felkészítő oktatóprogramot hirdetett meg. Csongrád megyében tegnap, illetve ma a megyeházán gyűlhetek össze a téma iránt érdeklődők. Am a rendez-

vényre a vártnál jóval kevesebben érkeztek. Az érdeklenség azért megdöbbentő, mert az önkormányzati beszerzések, fejlesztések zöme a közbeszerzési eljárás hatálya alá tartozik. Igaz, a Csongrád megyei önkormányzatokra nem jellemző – hangzott el a fórumon –, hogy durván megsértik a törvényi előírásokat. A Közbeszerzési Döntőbizottság elé került ügyek zöme ugyanis alaptalannak bizonyult. Ám, mert hiányzik a törvény végrehajtási rendelete még inkább fontos az abban foglaltak precíz alkalmazása. A bírság minimális összege ugyanis egymillió forint, felső határa pedig a közbeszerzési pályázat értékének 30(!) százaléka is lehet. (A témáról – Berényi Lajossal, a Közbeszerzési Tanács elnökével készült interjúnkban – egy későbbi lapszámunkban bővebben is olvashatnak.)

N. R. J.